

ANEKS
do STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH
obowiązujących

W

SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. 100-LECIA RUCHU LUDOWEGO
W WIERZCHOSŁAWICACH

STANDARDY OCHRONY DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUAKCYJNYMI
W TYM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Podstawa prawna:

- 1. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujący w Szkole Podstawowej im. 100-lecia Ruchu Ludowego w Wierzchosławicach**
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2023 r., poz. 1798 ze zm.)
- 3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy**
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)
- 7. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)**
8. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz.1169)

WPROWADZENIE

1. Szkoła Podstawowa im. 100-lecia Ruchu Ludowego w Wierzchosławicach realizuje swoje zadania statutowe w zakresie poszanowania praw dziecka oraz zapewnienia każdemu uczniowi bezpiecznego i wspierającego środowiska edukacyjnego. W szczególności sposób chronione są dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, zgodnie z Konwencją o prawach dziecka i Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.
2. Definicje:
Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – uczniowie wymagający indywidualnego podejścia dydaktyczno-wychowawczego ze względu na trudności w uczeniu się, zaburzenia rozwojowe, niepełnosprawności, sytuację kryzysową lub migracyjną, zaniedbania środowiskowe itp.
Niepełnosprawność – trwałe lub czasowe ograniczenie w funkcjonowaniu fizycznym, umysłowym lub psychicznym wpływające na codzienne funkcjonowanie ucznia.
3. Zasady ogólne:
  - ✓ Równość i niedyskryminacja – każdemu dziecku przysługują te same prawa, bez względu na rodzaj niepełnosprawności czy inne szczególne potrzeby.

- ✓ Bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne – szkoła zapewnia bezpieczne środowisko wolne od przemocy, wykluczenia, dyskryminacji i uprzedzeń.
- ✓ Indywidualizacja podejścia – dostosowanie metod i form nauczania do indywidualnych możliwości i potrzeb ucznia.
- ✓ Współpraca z rodziną – aktywne włączanie rodziców/opiekunów prawnych w proces edukacyjny i wychowawczy.
- ✓ Poufność i szacunek do prywatności – wszelkie informacje o uczniu są chronione zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

ROZDZIAŁ I

Zasady ogólne dotyczące funkcjonowania w szkole dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

§ 1

Zasady ogólne obowiązujące w szkole

1. Każde dziecko należy traktować z należyтым szacunkiem należnym jednostce ludzkiej, niedopuszczalne jest dyskryminowanie go ze względu na jakiegokolwiek cechy, w tym specjalne potrzeby edukacyjne lub rozwojowe, niepełnosprawność, rasę, płeć, religię, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, język, stan cywilny, orientację seksualną, stan zdrowia, wiek, zdolności, przekonania polityczne lub status społeczny.
2. Wszystkim dzieciom w jednakowy sposób należy okazywać troskę o ich dobro i rozwój. Niedopuszczalne jest faworyzowanie jednych dzieci i deprecjonowanie innych. Personalne sympatie i antypatie, koneksje rodzinne oraz inne powiązania nie mogą w najmniejszym stopniu wpływać na traktowanie dziecka przez pracowników szkoły.
3. W procesie nauczania i wychowania należy uwzględniać uniwersalne projektowanie, racjonalne dostosowania i modyfikacje, zapewniając równy dostęp do nauki oraz korzystania z zajęć dodatkowych i atrakcji proponowanych przez szkołę dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami.
4. Należy eliminować bariery utrudniające dzieciom samodzielne funkcjonowanie
w tym bariery informacyjno-komunikacyjne, architektoniczne, cyfrowe.
5. Należy poszukiwać metod pracy najbardziej adekwatnych do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci.
6. Należy angażować środowisko rodzinne i lokalne w rozwój wszystkich dzieci.
7. Do dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami stosują się także wszystkie wytyczne zawarte w dokumencie Standardy Ochrony Młodzieży w Szkole Podstawowej im. 100-lecia Ruchu Ludowego w Wierzchosławicach

§ 2

Zalecenia ogólne dotyczące pracowników szkoły

1. Każdy pracownik szkoły, zarówno pedagogiczny jak i niepedagogiczny, ma obowiązek traktować z szacunkiem każdego ucznia.
2. Pracownicy pedagogiczni szkoły mają obowiązek posiadać przeszkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz przeciwzoną praktyczną umiejętność jej udzielania.
3. Każda pomoc świadczona dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, musi następować w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa i uwzględniać najlepszy interes dziecka.
4. W przypadku pojawienia się w szkole dziecka z chorobą przewlekłą wszyscy pracownicy pedagogiczni mają obowiązek doszkolić się w zakresie udzielania ewentualnej pomocy takiemu dziecku.
5. Każdy pracownik pedagogiczny jest obowiązany bezwzględnie przestrzegać zaleceń zawartych w Orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz w opiniach wydanych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

§ 3

Relacje między pracownikami szkoły a dziećmi

1. Zadaniem pracowników pedagogicznych szkoły jest identyfikowanie sytuacji, w tym specjalnych potrzeb dziecka, aby umożliwić realizację zadań w zakresie pomocy dzieciom. Należy uwzględniać informacje dotyczące dziecka udostępnione przez rodziców/opiekunów prawnych. Zasadność i zakres gromadzenia oraz przetwarzania pozyskanych danych określają odrębne przepisy.
2. W celu optymalizacji procesu nauczania i wychowania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami należy:
3. Rozpoznać indywidualne potrzeby dziecka (w uzasadnionym zakresie) oraz specyfikę jego funkcjonowania.
4. W przypadku ustalenia możliwości wystąpienia wysokiego ryzyka zachowań trudnych, w tym agresywnych, autoagresywnych lub problemowych zachowań seksualnych, należy:
  - dokonać oceny ryzyka (dokładnie ustalić czynniki mogące wywołać takie reakcje),
  - należy zaproponować strategie ukierunkowane na obniżenie napięcia emocjonalnego, w tym na ochronę dziecka i innych osób zaangażowanych w dane zachowanie.
5. Należy stosować zrozumiałą formę komunikacji wzajemnej – dostosowaną do możliwości psychofizycznych dziecka i umożliwiającą wyrażenie przez dziecko swojej woli, w tym akceptacji lub sprzeciwu, co do pewnych czynności/zachowań.
6. Przekazywać dziecku w zrozumiały sposób wiedzę o jego prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy, upewniając się, że przekaz jest dla niego jasny i klarowny.
7. Zapoznać dziecko w zrozumiały sposób z obowiązującymi w szkole normami i zasadami oraz konsekwencjami ich naruszania dla wszystkich stron.

8. Uczyć dziecko w zrozumiały sposób, jak powinno się zachować w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu jego samego i innych osób.
9. Uczyć dziecko w zrozumiały sposób, jakie zachowania stanowią naruszanie granic prywatności/intymności innych osób, jakie zachowania krzywdzą innych, sprawiają im ból i cierpienie.
10. Dbać, aby reakcja osoby dorosłej nie powodowała negatywnego nastawienia innych dzieci do dziecka, na rzecz którego podjęto interwencję.

§ 4

Tworzenie bezpiecznego środowiska rozwoju dziecka

1. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami należy wnikliwie zapoznać się z sytuacją dziecka –w uzasadnionym zakresie wynikającym z wykonywanych obowiązków i funkcji.
2. W celu identyfikacji sytuacji dziecka należy rozpoznać jego indywidualną sytuację, w tym jego specjalne potrzeby, tj. określić w jaki sposób dziecko:
  - a. Funkcjonuje w obszarze poznawczym, emocjonalnym i społecznym –szczególnie pod względem niepełnosprawności konkretnego dziecka.
  - b. Zaspokaja podstawowe potrzeby – fizjologiczne, sensoryczne, psychofizyczne, potrzeby bezpieczeństwa, autonomii i jasnego określania granic; oraz jakie są konsekwencje ich niezaspokojenia (deprywacji).
  - c. Reguluje własne emocje, w tym w jaki sposób wycisza się i uspokaja – za pomocą regulacji zewnętrznej (na przykład przytulanie, złagodzenie tonu głosu opiekuna, zapewnienie odosobnienia), pasywne (wycofanie, odcięcie) czy aktywne (ssanie kciuka, ruch, płacz, krzyk, rozmowa).
  - d. Reaguje na bliskość fizyczną.
  - e. Komunikuje się z innymi – na przykład czy używa specyficznego języka lub formy komunikacji.
3. Należy przeciwdziałać wszelkim formom ośmieszania, dyskryminacji, poniżania, zastraszania, oczerniania, wykluczenia dziecka lub jakiegokolwiek innej formie przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej skierowanej wobec niego. Należy natychmiast reagować na wszystkie tego rodzaju sytuacje, w tym występujące między dziećmi.
4. Stosownie do potrzeb i okoliczności wskazane jest:
  - a. edukacja ukierunkowanych na przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji i przemocy oraz uwrażliwianie dzieci na prawo każdej osoby do poszanowania jej godności.
  - b. Przekazywanie informacji rodzicom/opiekunom prawnym na temat występujących problemów oraz podejmowanie z nimi współpracy w tym zakresie.

- c. Wspieranie dziecka w czynnościach samoobsługowych - jeśli konieczne jest wspieranie dziecka w realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych z uwagi na poziom jego funkcjonowania, należy to czynić stosując możliwie najmniej ingerencyjną formę wsparcia i jednocześnie dążyć do stopniowego uniezależniania go w tym zakresie od pomocy innych osób. Udzielając wsparcia dziecku należy to czynić w taki sposób, by nie skutkowało to dyskomfortem, upokorzeniem czy wyśmiewaniem przez inne osoby. Wspieranie powinno odbywać się w sposób bezpieczny, z zachowaniem prywatności i intymności, z możliwością kontroli przez inne osoby z personelu szkoły.
5. W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia dziecka zawsze należy stworzyć dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania, pamiętając, że może to być dla dziecka pierwsza i jedyna rozmowa (dziecko może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia).

Szczególnie ważne jest, by:

- a. Wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że się dziecku wierzy.
- b. Zapewnić dziecku, że dobrze uczyniło podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie.
- c. Wyjaśniać dziecku, że nie jest winne zaistniałej sytuacji.
- d. Jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać.
- e. W adekwatny sposób poinformować dziecko, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo i że nie jest ono winne temu, co się stało.

§ 5

Obszary ochrony dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

1. Bezpieczne relacje -szkoła promuje relacje oparte na szacunku, empatii i zrozumieniu różnorodności.
2. Adaptacja przestrzeni i materiałów- budynek szkoły dostosowany jest do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (np. podjazdy, toalety, winda).
Materiały edukacyjne przygotowywane są z uwzględnieniem potrzeb uczniów (np. teksty powiększone, obrazki, audiodeskrypcja).
3. Wsparcie specjalistyczne- uczniowie objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniu, opinii na wniosek nauczyciela lub rodzica (zajęcia logopedyczne, zajęcia korekcyjno - kompensacyjne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia rozwijające umiejętności uczenia

się, zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia itp.). Zatrudnianie nauczyciela współorganizującego proces kształcenia lub pomocy nauczyciela.

4. Szkolenia kadry nauczycieli i pracowników szkoły w zakresie pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Reagowanie na krzywdzenie:
  - a. Jasna procedura zgłaszania i reagowania na podejrzenia krzywdzenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
  - b. Obowiązek informowania odpowiednich instytucji i współpraca z nimi.

§ 6

Zachowania niedozwolone ze strony pracowników szkoły

1. Wszystkim pracownikom szkoły kategorię zabrania się:
  - a. Omawiania w obecności osób nieupoważnionych sytuacji dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, w tym jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej itp.
  - b. porównania dziecka z innymi.
  - c. Lekceważenia lub powierzchownego, nieuważnego traktowania zgłaszanej przez dziecko potrzeby wsparcia i pomocy.
  - d. Biernej postawy w zakresie troski o rozwój i zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia jego dobrostanu.

ROZDZIAŁ II

Zachowania trudne, agresywne oraz przemoc ze strony dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

§ 1

Procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

1. Celem zastosowania procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim dzieciom i dorosłym przebywającym w szkole w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób.
2. Zakres zastosowania procedury:
  - a. Naruszenie nietykalności fizycznej innych osób.
  - b. Przemoc psychiczna, naruszenie godności osobistej.
  - c. Bójki, pobicie.
  - d. Cyberprzemoc.
  - e. Stworzenie zagrożenia dla zdrowia i życia własnego i innych.

- f. Groźby użycia przemocy.
- g. Posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem.
- h. Niszczenie mienia.

3. Zakres odpowiedzialności:

- a. Każdy z pracowników szkoły może zauważyć lub być poinformowany o wystąpieniu aktów agresji, przemocy.
- b. Każdy z pracowników szkoły ma obowiązek zareagować w sytuacji agresji, przemocy (będąc świadkiem zdarzenia lub osobą poinformowaną o zdarzeniu) tj. podjąć próbę przerwania sytuacji, zapewnić bezpieczeństwo osobom: świadkom, krzywdzonemu, krzywdzącemu – poprzez ich odizolowanie;.
- c. Zastosowanie procedury reagowania odbywa się z poinformowaniem osoby wskazanej do podejmowania działań interwencyjnych (psychologa, pedagoga szkolnego lub pedagoga specjalnego – w zależności, która z tych osób jest w danym momencie najbardziej dostępna), która następnie zajmie się całościowo sprawą lub innej osoby decyzyjnej (np. Dyrektor Szkoły)

§ 2

Proces wdrożenia procedury reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

1. W przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia zachowania trudnego, w tym agresywnego, autoagresywnego, zagrażającego bezpieczeństwu własnemu lub innych osób, należy niezwłocznie podjąć działania, aby przeciwdziałać jego rozwinięciu, w tym należy podjąć z dzieckiem rozmowę uspokajającą, wyciszającą, o ile to możliwe, na neutralny temat (metoda przekierowania uwagi) lub inne oddziaływanie kojące i uspokajające.
2. W sytuacji wystąpienia zachowań trudnych, niepożądanych należy podjąć próbę ich wygaszenia, przerwania, adekwatnie do sytuacji.
3. Jeżeli podjęte czynności w danej sytuacji nie przynoszą efektów i następuje eskalacja zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych należy poinformować osoby wskazane do podejmowania procedury interwencyjnej (psychologa, pedagoga szkolnego lub pedagoga specjalnego – w zależności, która z tych osób jest w danym momencie najbardziej dostępna) lub inne osoby z personelu szkoły, które znajdują się w pobliżu, z prośbą o pomoc; osoby te niezwłocznie informują osoby decyzyjne lub specjalistów i udzielają wsparcia w danej sytuacji.
4. W przypadku wystąpienia bardzo agresywnego zachowania, którego nie można powstrzymać i stwarza ono bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i innych

osób, należy niezwłocznie, jeżeli jest taka konieczność, udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej, wezwać Pogotowie Ratunkowe- zawiadomić Dyrektora szkoły, ewentualnie Policję, a następnie powiadomić rodziców/opiekunów prawnych dziecka - w tej sytuacji można, jeśli jest to niezbędne, możliwe i bezpieczne dla każdego uczestnika zdarzenia, zastosować jak najmniej inwazyjną formę przerwania aktu agresji.

5. Należy zadbać o bezpieczeństwo każdego uczestnika zdarzenia, w tym świadków.
6. Jeżeli okoliczności zdarzenia na to pozwolą, osoba wskazana w procedurze interwencyjnej (psycholog, pedagog szkolny lub pedagog specjalny –w zależności, która z tych osób jest w danym momencie najbardziej dostępna) niezwłocznie podejmuje rozmowę stwarzającą dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii w celu ustalenia przyczyn i okoliczności zdarzenia; w trakcie rozmowy z dzieckiem, o ile nie zakłóci to jej przebiegu, należy zanotować istotne informacje; po zakończeniu rozmowy sporządza się notatkę z uwzględnieniem całego zdarzenia i przekazanych informacji od świadków zdarzenia; o sytuacji należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych.

Szczególne warunki rozmowy interwencyjnej:

- a. Rozmowa powinna być przeprowadzona bez presji czasu, pospieszania dziecka oraz powinna być dostosowana do potrzeb i możliwości dziecka; miejsce jej przeprowadzenia winno uwzględniać m.in. specyfikę odbioru i przetwarzania bodźców sensorycznych przez dziecko; należy wziąć pod uwagę język i sposoby komunikacji dziecka.
  - b. Osoba prowadząca rozmowę winna znać sposoby regulacji emocji przez dziecko oraz mieć wiedzę, czy u dziecka występują zachowania trudne (np. zachowania agresywne, autoagresywne).
  - c. Podczas rozmowy trzeba pozwolić dziecku na swobodną wypowiedź, w tym ujawnienie obaw, nie przerywać, nie krytykować, nie uzupełniać wypowiedzi własnymi domysłami, nie komentować treści przekazywanych przez dziecko, nie minimalizować znaczenia tego, co się wydarzyło.
  - d. Rozmowa powinna przebiegać w spokojnej atmosferze; po jej zakończeniu dziecko winno zostać objęte adekwatnym wsparciem do czasu ustabilizowania sytuacji i wyciszenia zachowania – nie wolno pozostawić dziecka samemu sobie do momentu uzyskania pewności, że sytuacja jest ustabilizowana.
7. Do momentu uzyskania pewności, że sytuacja została zażegnana, a zachowanie trudne ustąpiło, nie wolno pozostawić dziecka samemu sobie, tzn. stracić go z pola widzenia.
  8. Należy zadbać o bezpieczeństwo wszystkich uczestników zdarzenia oraz świadków i udzielić im wsparcia, np. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

10. Wskazania dla pracowników szkoły:

- a. Zapoznanie się z w/w procedurą reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami oraz z zadaniami i procesem realizowania w przypadku jej podjęcia.
- b. Współpraca z osobami wyznaczonymi do podejmowania procedury interwencji, w szkole, stosowanie się do jej poleceń w trakcie zdarzenia.
- c. Doskonalenie kompetencji w zakresie niezbędnym do podejmowania działań określonych w w/w procedurze.